

REKOMMENDATION OM FRIVILLIG SJÄLVTESTNING OCH DE ÅTGÄRDER SOM TESTRESULTATET GER ANLEDNING TILL

Det antigen test (självtest eller hemtest) som kan tas själv eller med hjälp av en anhörig har i många länder blivit ett viktigt verktyg inom bekämpningen av epidemin. Självtестerna (också kallade hemtester) används redan frivilligt i stor utsträckning också i Finland. Syftet med denna rekommendation är att precisera när frivilliga självtester kan användas och att klargöra de åtgärder som testresultatet ger anledning till.

Rekommendationen baserar sig på den expertis som finns i den nationella samordningsgruppen för testningsberedskap för covid-19. Institutet för hälsa och välfärd har redan tidigare gett anvisningar om användningen av självtesterna, och dessa anvisningar ersätter inte tidigare anvisningar (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/symtom-och-behandling-coronaviruset/coronavirustest>).

ALLMÄNT

Självtестernas känslighet när det gäller att upptäcka viruset när personen inte har symtom är relativt bra jämfört med de PCR-test som tas inom hälso- och sjukvården. Även om självtesterna är rätt lätta att använda, är deras tillförlitlighet beroende av om testet tas på rätt sätt och om testet tas enligt anvisningen för testet i fråga. Smittkluster kan spåras mera effektivt om alla familjemedlemmar eller andra som bor i samma hushåll (särskilt de med symtom) testar sig samtidigt.

Ett negativt testresultat utgör inget undantag från den allmänna principen om att människor med symtom ska undvika närkontakt oberoende av vad som orsakar symtomen. Ett självtest ersätter inte heller ett test som tas inom hälso- och sjukvården i situationer där personen har fått en anvisning av en lokal myndighet eller läkare om att låta testa sig.

NÄR ÄR SJÄLVTESTET MOTIVERAT?

För en person med symtom är det alltid motiverat att ta ett självtest. Då finns det inte några egentliga kontraindikationer. Sannolikheten för ett korrekt resultat kan i början av insjuknandet ökas genom att ta testet oftare.

Självtester ska inte användas för att fördröja att patienter uppsöker vård eller att en person som hör till en riskgrupp låter göra ett officiellt coronatest enligt den egna ortens anvisningar.

Självtester rekommenderas särskilt för

- alla de som har lindriga symtom som tyder på coronavirussmitta
- barn under 12 år som har symtom, och samtidigt barnets föräldrar och 12 år fyllda syskon. När familjemedlemmar har smittat varandra har det hittills i regel varit fråga om att barnen har smittat de vuxna, och därför är det inte tillräckligt att bara barnen testar sig.
- alla de som utsatts för smitta, oberoende av vaccineringskydd och symtom. Man borde ta minst två tester med tre dagars mellanrum (symtomfria ska använda ett test som uttryckligen är avsett för testning av symtomfria personer). **Särskilt de tester som tas genast efter att man utsatts för smitta utesluter inte att man är**

smittad. Det finns inget hinder för att ta ett test oftare (dagligen) om den som utsatts för smitta har möjlighet att göra det.

I de fall eller målgrupper där antalet smittfall är högt kan antigen tester användas också för personer utan symtom. Då bör man använda de tester som uttryckligen är avsedda för att upptäcka smitta hos personer utan symtom. I bästa fall kan detta förfarande minska risken för att personer utan symtom som är smittbärare smittar viruset vidare.

Det bör noteras att provtagningen, analysverksamheten och dokumenteringen inom företagshälsovården är reglerad och tillståndspliktig hälso- och sjukvårdsverksamhet som inte omfattas av denna rekommendation. Arbetsgivarna kan skaffa självtester för sina anställda, men då kan de inte förutsätta att deras anställda ska meddela dem testresultatet. Den modell för förfarandet som beskrivs ovan har gett goda resultat både utomlands och i Finland.

ÅTGÄRDER EFTER ETT POSITIVT RESULTAT AV ETT SJÄLVTEST

Man ska förhålla sig till ett positivt resultat av ett självtest på samma sätt som till ett positivt resultat av ett offentligt test, oberoende av symtombilden.

I praktiken innebär detta frivillig isolering, det vill säga att man stannar hemma, minimerar kontakterna med andra och att man i mån av möjlighet informerar de personer man haft kontakt med under de senaste 2–3 dyggen. Den som får ett positivt testresultat ska frivilligt isolera sig från andra människor i 10 dygn räknat från det att symtomen började (på så sätt som anges i myndigheternas gällande rekommendationer). När det gäller symtomfria personer ska tiden för den frivilliga isoleringen räknas från den dag då personen fick det första positiva testresultatet.

För att få dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar krävs det att testet har tagits inom hälso- och sjukvården (se nedan).

ANVISNING OM BEKRÄFTANDE AV TESTRESULTAT GENOM TEST INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Självtesterna har ingen officiell ställning i fråga om eventuella förmåner, isoleringsbeslut, karantänbeslut eller anteckningar som berättigar till covidintyg (coronapass). Ett negativt testresultat utesluter inte heller att man är smittad.

Det är inte alltid nödvändigt att bekräfta ett positivt självtestresultat genom ett officiellt test inom hälso- och sjukvården, även om detta fortfarande rekommenderas i den mån det är möjligt med tanke på den lokala testningskapaciteten.

Det är skäl att bekräfta ett positivt testresultat genom ett test inom hälso- och sjukvården till exempel när

- man själv eller en familjemedlem behöver ett beslut om isolering eller karantän för att få dagpenning
- resultatet behövs för coronapasset
- man har allvarliga symtom (omedelbart kontakt med hälso- och sjukvården)
- man hör till en riskgrupp
- man är gravid
- man arbetar inom social- och hälsovården eller omsorgen

Om en person som fått ett positivt resultat av ett självtest behöver få resultatet bekräftat av hälso- och sjukvården, rekommenderas det i första hand ett PCR-test för detta. Detta beror dock också på de lokala omständigheterna och förfarandena.

Att man får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betyder inte automatiskt att man får ett karantänbeslut även om beslutet är ett villkor för att få dagpenning vid smittsam sjukdom. I princip finns det inget hinder för arbetsgivare kan fortsätta tillämpa det sjukfrånvaroförfarande som baserar sig på egen anmälan och som används allmänt vid andra luftvägsinfektioner, men det är arbetsgivaren som fattar beslutet om detta.

Det PCR-testresultat som krävs för att få resultatet antecknat i coronapasset förblir positivt länge också efter det att personen inte längre smittar. För coronapasset behöver man inte ta ett nytt test genast, utan testet kan tas inom de gränser som den lokala testkapaciteten tillåter. Testet tas dock i allmänhet inom ungefär 10 dagar efter självtestet.

Denna rekommendation uppdateras om det behövs på grund av epidemiläget, lagändringar eller andra skäl.